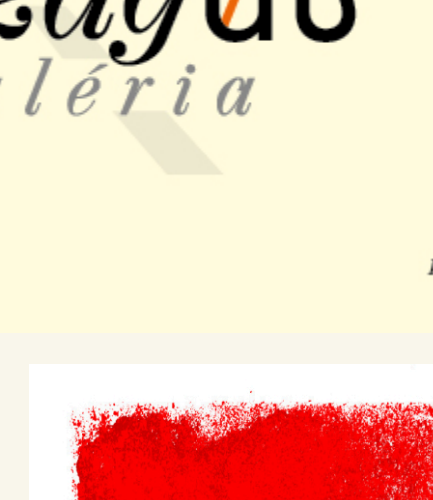

2026. augusztus 31-én,
hétfőn, 18 órakor nyílik meg
Kőrösi Papp Kálmán
festőművész
Rések a falon
címmű kiállítása az Országút Galériában.
A kiállítást Fazakas Réka
művészeti író nyitja meg.
Minden érdeklődőt várunk az Országút Galériában!
Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 163.

2021. október 16.

Száz év cikcakk

SALÁT GERGELY

A Kínai Kommunista Párt a világ legsikeresebb (?) pártja: száz éve alakult, hetvenkét éve van hatalmon, s egy szétesett, beháborúk és hódítók dűlta, végletesen elmaradt országból olyan nagyhatalmat faragott, amely ma már az Egyesült Államok pozícióit fenyegeti.

G Ide kattintva állíthatja be, hogy az Országút cikkei az elsőők között jelenjenek meg a Google hírelben

Az idén július 1-jén nagy csinnadrattával ünnepelte megalapításának századik évfordulóját a Kínai Kommunista Párt (KKP). Ebből hetvenet hatalmon töltött, ezzel a Koreai Munkapárt után a világ második legrégebben kormányon lévő politikai ereje. Tagjainak és vezetőinek van tehát mit ünnepelniük, a kívülállóknak pedig érdemes megvizsgálni a kilencvenötmillió tagot számláló szervezet életképességének titkát.

Nem nagyon volt még szervezet a világtörténelemben, amely közvetve vagy közvetlenül annyi ember halálát okozta volna, mint a KKP, de olyan se, amely annyi ember életminőségének javulásához járult volna hozzá, nem könnyű tehát mérleget vonni. A kínaiak természetesen a szervezet eredményeket dicsérik, a nyugatiak pedig a bűnöket és kudarcokat hánytorgatják fel.

Valószínűleg konszenzus sose fog kialakulni, főleg most, hogy a nyugati propaganda Kínát és a KKP-t a világot fenyegető leg súlyosabb veszélyforrásnak állítja be. Az biztos, hogy a száz éve egy tucatnyi értelmiségi által alapított párt egyelőre mindent túlélt: az ideologikus Mao Ce-tungot és a pragmatikus Teng Hsziao-pinget, a világtörténelem legnagyobb, ember okozta éhínségét és a Szovjetunió felbomlását, a modernizációt, a posztmodernizációt és a globalizációt, a kulturális, demográfiai és technológiai forradalmakat és az összes változást, amit a XX–XXI. század hozott.

Mindebből már ki is derül, hogy a KKP sikerének egyik legfőbb titka a rugalmasság. A párt előbb-utóbb mindig alkalmazkodni tudott az adott körülményekhez, s megtalálta a megfelelő stratégiát ahhoz, hogy felülkerekedjen a veszélyeken. Ez történt kezdetben is, amikor az 1920-as években az alapítók – szovjet ügynökök tanácsára – olyan országban akartak proletárdiktatúrát kiépíteni, ahol nem voltak proletárok. Végül Mao a „proletár” fogalmát – ahol nem voltakat – kiterjesztette a parasztságra, több száz millió fővel bővítve forradalmának tömegbázisát. Amikor a harmincas években a kormányon lévő Kuomintang óriási túlerővel támadt a kommunista bázisokra, a klasszikus kínai betyárregények és stratégiai munkák tanulságait levonva a kínai kommunisták kerültek a nyílt összecsapás, s kisiklottak ellenfeleik karmai közül. A japán támadás idején pedig szépen kivárták, hogy mások megverjék helyettük az agresszorokat, miközben a propagandában a japánellenes honvédelem élharcosainak állították be magukat, nem is sikertelenül. Aztán amikor lehetőség nyílt megragadni a hatalmat, többmillió hadsereggel kíméletlenül szétzúzták ellenfeleiket.

Az állandó alkalmazkodás és gyakori irányváltás az 1949-es hatalomra kerülés után is folytatódott. Eleinte – amikor szükség volt rá – a KKP a Szovjetunió legszorgalmasabb tanítványává tette Kínát, majd amikor a szovjet atyáskodás már elviselhetetlenné vált, egészen a háborúig fajulóan szembefordult vele, s fő ellenségének Moszkvát kiáltotta ki. Az USA-val Koreában még háborúztak, majd a hetvenes évek elején sutba dobták az ideológiai ellentéteket, és *de facto* stratégiai szövetséget kötöttek vele. Bizonyos időszakokban voltak nacionalisták és internacionalisták, volt, hogy forradalmat exportáltak, s volt, hogy kapitalista menedzsment ismereteket és *know-how*-t importáltak. A gazdaságban központosítottak és államosítottak, majd amikor ez nem jött be, decentralizáltak és – kimondatlanul – privatizáltak. A külföldi befektető volt kizsákmányoló ördög, és volt megbecsült vendég, a milliárdos tőkés pedig elpusztítandó ellenség és a párhatalom támasza. Száz évbe sok cikcakk befért.

Persze a sok irányváltás nem volt mindig sikeres, s amikor elkéstek, vagy előresiettek egy ütemnyit, akkor óriási emberi tragédiák történtek. *A kommunizmus fekete könyve* hatvanötmillióra teszi a kommunizmus kínai áldozatainak számát, s bár vannak más becslések is, ahhoz nem férhet semmi kétség, hogy több tízmillió nagyságrendről van szó. De a párt mindig tudott korrigálni, s a leg súlyosabb válságokból is megtalálta a kiutat, miközben sikeresen kommunikálta, hogy a legradikálisabb irányváltás is az eddigi fejlődés logikus és szerves folytatása, s míg egyes pártvezetők tévedhetnek, maga a párt nem.

Az elmúlt negyven évben a hirtelen fordulatok megritkultak, és ez az időszak már egyértelműen sikertörténet. A KKP vezetésével a GDP megharmadszorosodott, nyolcszázmillió ember kiemelkedett a mélyszegénységből, miközben a Kínai Népköztársaság világhatalommá vált. A KKP keblére ölelte a globalizációt, s egy sok elemében kapitalista rendszert épített ki, a világtörténelemben csaknem egyedülálló módon ötvözve a pártállami diktatúrát és a fogyasztói társadalmat, miközben hatalma nem meggyengült, hanem épp ellenkezőleg, megerősödött. Ebben kulcsszerepe volt a beáramló nyugati tőkének és technológiának, ami a külföldi várakozásokkal ellentétben nem a rendszer fellazulását, demokratizálódását és az amerikai világrendbe való belesimulását hozta, hanem egy globális gazdasági, politikai, katonai és ideológiai versenyitárs megjelenését.

A párt tehát alkalmazkodik, amikor japán agresszióhoz kell, akkor ahhoz, amikor a globális kommunizmus szétmállásához, akkor ahhoz, amikor az internetforradalomhoz, akkor ahhoz, amikor pedig az amerikai kereskedelmi háborúhoz, akkor ahhoz. Sikertült tehát a valóság észlelésének és a változásokra való reagálásnak olyan intézményeit és mechanizmusait kialakítani, amelyek a pártot képessé teszik a hatékony korrekcióra, a legitimitás aláaknázása nélkül.

A sok irányváltás miatt kérdéses, a KKP tekinthető-e egyáltalán kommunista pártnak, hiszen az a sokféle politika, amit az elmúlt száz évben követett, aligha fér be a marxizmus–leninizmus hagyományos keretei közé. Maguk a kínaiak Mao óta azt vallják, hogy ők marxista–leninisták ugyan, de ideológiájukat a mindenkorai kínai valósághoz igazítják, hiszen Marx eredetileg a nyugat-európai viszonyokra konkretizálta általános tanait, amelyek ráadásul nem alkotnak statikus rendszert, ezért a kínai vezetők akkor járnak el helyesen és a marxizmus eredeti szellemének megfelelően, ha az eszmét nem merev doktrínaként kezelik, hanem dinamizmusban alakítják, továbbfejlesztik. Már Mao letért az ortodox marxizmus útjáról, Teng Hsziao-ping és az utána következő vezetők pedig még pragmatikusabban álltak az ideológiához, meghirdetve a „kínai színézetű szocializmus” építésének programját, amibe szinte minden befért.

Amiben viszont a KKP kezdettől fogva hasonló a többi kommunista párthoz, az a kíméletlenség, amellyel a párt az ellenségeit – és persze a mindenkori vezetés belső ellenfeleit – kezeli. A KKP nem demokratikus választás útján, hanem egy sokmillió felkelést vezetve, erőszakkal szerezte meg a hatalmat, és kész azt erőszakkal is megőrizni. A pártideológia kevés konstans elemének egyike, hogy a párt hatalma megkérdőjelezhetetlen, mert az az egyetlen erő, amely képes Kínát egyben tartani és vezetni. A hatalmon maradása nemzeti érdek, s aki ezt veszélyezteti, az hazaáruló. Erről az elvről nincs vita – aki mégis megpróbálkozik vele, az könnyen átnevelő táborban vagy tankok láncfalpai alatt találja magát.

A párt sikeréhez az is kellett, hogy miközben időnként a „múltat végképp eltörölni” igényével lépett fel, az általa kialakított rendszer nagyon is megfelel a kínai hagyományoknak. A távolkeleti birodalmat az elmúlt bő kétezer évben gondosan kiválasztott, egységes ideológiájú és szociális irányú élcsapat, a konfuciánus hivatalnokapparátus kormányozta, s a nagypolitikába a közemberek legfeljebb néhány évszázadonként, a dinasztiaaválást hozó felkelések idején szólhattak bele. Ezt leszámítva a kereteket a császári kormányzat szabta meg, s ennek jogosságát nem kérdőjelezte meg senki, a gondolat, hogy az állam hatalmát – a belülről fakadó konfuciánus önmérsékleten kívül más eszközzel is – korlátozni kéne, fel sem merült. A konfucianizmusban az ideális közösség – legyen szó családról, államról vagy manapság vállalatról – hierarchikus, a feljebbvalóknak az alárendeltek engedelmességgel tartoznak, cserébe persze a feljebbvalóknak érényesnek kell lenniük, s a közösség érdekeiért kell fáradozniuk. Az egyén és a társadalom mindig is alá volt rendelve az államnak, a demokrácia, emberi jogok és a hasonló fogalmak Kínában teljesen ismeretlenek voltak. A KKP rendszere nagyszerűen illeszkedik ehhez a hagyományhoz, nem véletlen, hogy a maói időszak rövid kisiklása után magát Konfuciuszt és a konfucianizmust állami kultusz is övezi, a pártállam pedig büszkén vállalja a folytonosságot a kínai császársággal. A konfuciánus hivatalnokok helyére a marxista–leninista képzésben részesült káderek léptek, de fő funkciójuk – az ország egyben tartása és működtetése, a központi hatalom akaratának érvényesítése lefelé, az alsóbb szintekről származó információk közvetítése felfelé – nem változott. A hatalomgyakorló társadalmi státusa se. Számottevő demokratikus ellenzék nemcsak azért nem alakult ki Kínában, mert minden ilyen kezdeményezést csírájában elfojtanak, hanem mert nincs rá tömegigény: amíg a dolgok működnek, a rendet és a stabilitást az állam biztosítja, a családok gyarapodhatnak, addig

az emberek nagy részében nem merül fel, hogy bele akarjanak szólni az országos ügyekbe.

Akiben meg mégis, az belép a pártba, hiszen nem zárt szervetetről van szó, a KKP tudatosan törekszik a tehetséges és ambíciózus emberek bevonására.

A KKP hatalmának stabilizához nagyban hozzájárul, hogy sikerült kialakítania és elfogadtatnia egy olyan történetet, amely a lakosság nagy része számára átéltető, s amely világgyárazatot, identitást és jövőképet ad nekik. E narratíva szerint a valaha nagy és fényes kínai civilizáció a nyugati behatolás hatására a XIX. században válságba jutott, s az első ópiumháborúval (1839–1842) megkezdődött a szegény évszázada, amelyben a kínaiakat a nyugatiak, majd a japánok kifosztották, kizsákmányolták, megalázták, s idővel magának Kínának a léte is veszélybe került. A különféle értelmiségi és népi mozgalmak már a korszak elejétől próbálták megtalálni a megoldást Kína megmentésére, ám a kísérletek kudarcba fulladtak. Végül a KKP volt az, amely a korábbi forradalmárok, reformerek küzdelmeire építve, a marxi–lenini elveket Kínához igazítva azzá az egyedüli potens erővé vált, amely képes volt véget vetni a szegény évszázadának, s a reakciós erőkkel és a japánokkal folytatott három évtizedes hősiess harc végén 1949-ben újratерemteni az egységes, erős, büszke Kínát.

Az új Kína megteremtése az első évtizedekben rengeteg eldöztall járt, szól a KKP-narratíva, ezek egy része elkerülhetetlen volt, másokat pedig emberi hibák okozták, de a Mao Ce-tung által lefektetett alapok olyan szilárdak, hogy az 1978-ban kezdődött, ma is tartó „reform és nyitás” korszakában már töretlen lehet a gyarapodás. Olyan modernizáció ment végbe néhány évtized alatt, amire a nyugati országoknak évszázadokra volt szükségük, az 1,4 milliárd kínai évről évre jobban él, s aki még nem csatlakozott a kínai történelemben példa nélküli jólétben élő középosztályhoz, annak is előbb-utóbb lesz erre lehetősége. Az 1,4 milliárd négy felemelkedésére természetesen együtt jár az ország felemelkedése, évezredek tekintélyének, befolyásának, vonzerejének helyreállítása. Mindez csak és kizárólag a KKP vezetésével mehetett végbe, mert bárki más próbálkozott előtte Kína modernizációjával, csúfos kudarcot vallott. Ha pedig engednék, hogy a pártok és érdekcsoportok vetélkedjenek a hatalomért, az kínai tapasztalatok szerint káoszhoz és szenvedéshez vezetne. Nincs más út tehát, csak a „kínai színézetű szocializmus” útja. S a KKP-ra most még inkább szükség van, mint eddig bármikor, hiszen a Kína felemelkedésétől féltő külvilág mindent megtesz, hogy a kínai fejlődést és ezzel kínaiak százmillióinak gyarapodását megakassza – ezekkel az ellenséges erőkkel csak a KKP szállhat szembe, mindenki más túl gyenge lenne hozzá. Legalábbis a propaganda folyamatosan ezt sulykolja.

Mindez azt mutatja, hogy a KKP fondenekelőtt *nemzeti* pártnak tartja magát, s ideológiájának fontos eleme a nacionalizmus, emiatt az a fajta ellenérzés a párttal és a vezetéssel szemben, ami Kelet-Közép-Európában létezett – ahol az uralkodók egy idegen hatalom kiszolgálói voltak –, Kínában ismeretlen.

Ez nem azt jelenti, hogy mindenki lelkes híve a pártnak vagy az aktuális pártfőtítkárnak, de azt igen, hogy még a helyi káderek túlkapasaitól rengeteget szenvedő kisemberek is elfogadják: a pártra szükség van az élet alapvető kereteinek fenntartásához.

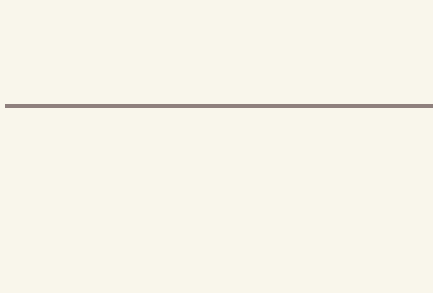
A KKP-nak mindez pedig óriási legitimitást és erőt ad. Áltatás annak feltételezése, hogy a párt csak a társadalom feletti kontrollal és terrorral őrzi meg hatalmát, ha ezek nem lennének, agyaglabú kolosszusként omlna össze. A KKP által kialakított rendszer jelen pillanatban megfelel az ország általános gazdasági, társadalmi és kulturális állapotának, nincs olyan diszkrépancia a politika és a társadalom között, amely destabilizálná a rendszert. Persze semmi nem tart örökké, s a kínai történelemben is minden dinasztia előbb-utóbb megbukott, de a KKP hosszú távú jelenléte fontos számolni kell. Semmi nem utal arra, hogy a közeljövőben centenáriumot – 2049-et, a Kínai Népköztársaság megalakításának századik évfordulóját – a párt és a pártállam nem élné meg.

Illusztráció: Zsembery-Szigyártó Miklós

f Megosztás

#Kína #globalizáció #Kínai Kommunista Párt #nagyhatalom

#nacionalizmus #konfucianizmus

Somorjai Ádám

Egy aszimmetrikus viszony

anatómiája

Nagy Töhötöm SJ és Mindszenty József bíboros kapcsolata a magyar

egyháztörténet egyik legtragikusabb fejezete. Életútjuk kétszer érintette markánsan egymást: 1945/46-ban, majd 1966 után.

Kapcsolatuk státusbeli, lélektani és erkölcsi természetű

aszimmetriája adja viszonyuk megértésének kulcsát.

Pásztor Péter

Nem vonulunk ki Európából

Csekély figyelmet kapott az utóbbi időben

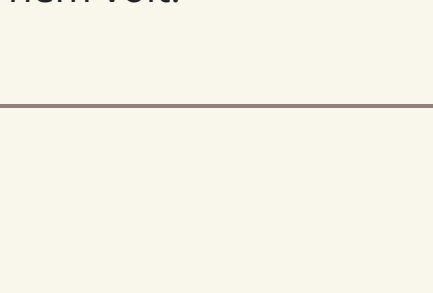
Magyarországon a 2015-ben elindított Három Tenger

Kezdeményezés, amely pedig jelentős fejlemény a közép-kelet-európai

együttműködésben. A kérdésről egyik fő szószólójával, Andrew

A. Michtával, a Floridai Egyetem politológus

professzorával, NATO-szakértővel beszélgettünk.

Barna Gábor

Kitelepítettek Kunszentmártonban

Több mint ötezer budapesti család

ajtaján csengetett a rendőr vagy az államvédelmi hatóság

embere kitelepítési véghatározattal 1951. május 21. és július 18.

között. Az érintettek huszonnégy órán belül kötelesek voltak átadni

és elhagyni a lakásukat, és vidéki kényszerlakhelyre

kellett költözniük. A véghatározat ellen fellebezni

ugyan lehetett, ám annak halasztó hatálya nem volt.

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM

AZ ORSZÁGÚT MEGJELENÉSÉT

A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM TÁMOGATJA

IMPRESSZUM

KAPCSOLAT

